

Posudek bakalářské práce

Bakalant: Daniel Komárek

Název práce: Organizace StB v letech 1945 - 1989 a její právní úprava

Konzultantka: JUDr. Mgr. Vendulka Valentová, Ph.D.

Téma Organizace Státní bezpečnosti v letech 1945 až 1989 přímo souvisí s oborem veřejná správa, kterou si autor zvolil pro své studium.

Daniel Komárek se zhostil svého úkolu výborně, dokázal uplatnit znalosti nejen z oboru právních dějin, ale i dalších oborů, dokázal pracovat s příslušnou literaturou a i s archivními prameny. Na úvod je třeba poznamenat, že autor s konzultantkou svoji bakalářskou práci pravidelně konzultoval, spolupracoval a také je tato spolupráce na celkovém výsledku předložené bakalářské práce vidět.

Bakalářská práce je rozdělena kromě úvodu a závěru do šesti kapitol

Úvodní kapitoly jsou věnovány historickému exkurzu v rámci vývoje bezpečnostních složek v první ČSR a dále ve zkratce pojednávají o okolnostech vedoucích k únorovému převzetí moci v Československu komunistickou stranou, což se stalo klíčovým momentem nejen pro vývoj samotného státu, ale i strany a v neposlední řadě i Státní bezpečnosti, která po těchto událostech nabyla na významu. Rovněž je zde vysvětlen samotný převrat, v jehož zárodku byl spor o Bezpečnost v Praze.

Autor ve své práci dále rozebírá vývoj a výstavbu Státní bezpečnosti v letech 1945–1948, její srovnání s předválečnou státní policií, pronikání komunistického vlivu do její organizace a prvotní poválečné úkoly, jako byla retribuice, hledání bývalých kolaborantů v řadách KSČ nebo šetření různých protistátních činů. V neposlední řadě je zde také uvedena rozsáhlá škála nařízení a zákonů, které v průběhu let 1945–1947 upravovaly a měnily působnost a cíle Státní bezpečnosti v novém poválečném Československu.

V dalších kapitolách své práce se autor zabývá vývojem Státní bezpečnosti od února 1948 do roku 1968. Toto období bylo pro StB podstatné, neboť již byla pod plnou kontrolou komunistické moci. Nastala rovněž změna úkolů a plánů této tajné policie, mezi něž patřilo vyhledávání a zatýkání všech nepřátel lidově demokratického zřízení. Došlo taktéž k ustavení ochranných oddílů ústavních činitelů a prezidenta republiky před možnými teroristickými útoky, nebo se do kompetence Státní bezpečnosti dostala výroba politických procesů. Tato kapitola také z části vykresluje organizaci a způsoby, jakými byl veden odboj proti novému zřízení i jaké se používaly provokace proti této rezistenci ze strany Státní bezpečnosti. Na konci popisovaného roku byl navíc schválen důležitý zákon o Sboru národní bezpečnosti.

Autor se zaměřuje také na pracovní plány StB od roku 1949, a to v souvislosti s oficiálním příchodem poradců ze Sovětského svazu a zavedením jejich nových vyšetřovacích a výslechových metod. Dále je zde nastíněn boj komunistického režimu proti bývalým důstojníkům československé armády nebo boj proti katolické církvi, a to na podkladě analýzy konkrétních kauz. V práci je popsán vznik Ministerstva národní bezpečnosti dle sovětského vzoru, do kterého se začlenila i Státní bezpečnost.

V posledních dvou kapitolách se autor zaměřil na činnost a organizaci Státní bezpečnosti v období let 1968 až 1990. Jde o období tzv. Pražského jara a následné normalizace po roce 1968, kdy StB také ostře pronásledovala disidenty a ztrpčovala jim i jejich rodinám život. Zrušena byla až po listopadové revoluci v roce 1989, kdy její činnost ukončil v únoru roku 1990 svým rozkazem tehdejší federální ministr vnitra Richard Sacher. Autor se velmi vhodně v rámci šesté kapitoly věnuje analýze případů, jako byla akce Asanace, Kněz a Zahradník.

Ve své práci bakalant výborně dokázal, že umí pracovat, a to zejména s příslušnou odbornou literaturou a i s právními prameny, poznámkový aparát je velice bohatý a přehledný. Práce je psaná přehlednou formou, obsahuje anglické resumé. Bakalant dodržel všechny normou předepsané náležitosti pro psaní bakalářských prací. Bakalářská práce prošla kontrolou plagiátorství v systému Thesis, kdy shoda činí 6%.

Doporučuji práci k obhajobě a hodnotím ji známkou výborně.

Otázka při obhajobě:

1. Hlavní právní odlišnosti zákonů o národní bezpečnosti z roku 1947 a z roku 1948 - zák. č. 149/1947 Sb. a zák. č. 286/1948 Sb.
2. Tzv. „Plán výstavby Bezpečnosti“ z roku 1949

V Plzni dne 10.4.2023

JUDr. Mgr. Vendulka Valentová, Ph.D.